

เฉลยใบงาน เรื่อง คุณค่าด้านเนื้อหา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง วิจักษ์วรรณคดี (คุณค่าด้านเนื้อหา)
 รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดหมวดหมู่สุภาษิตพระร่วงต่อไปนี้ให้สอดคล้องกับเรื่อง

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา	ให้หาสินเมื่อใหญ่	อย่านั่งชิดผู้ใหญ่	อย่าอวดหาญแก่เพื่อน	ยอช้าเมื่อแล้วกิจ
อาสาเจ้าจนตัวตาย	อย่าประมาทท่านผู้ดี	ครูบาสอนอย่าโกรธ	อย่าชิงครูชิงมิตร	คบขุนนางอย่าโหด
ท่านให้อะหมายโทษ	เลี้ยงคนจกกินแรง	อย่าขอของรักมิตร	จงบนอบผู้ใหญ่	ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ
ที่ทับจมีไฟ	ที่ไปจมีเพื่อน	หน้าศึกอย่าอนใจ	อย่าเบียดเสียดแก่มิตร	อย่าปองภัยต่อท้าว
โทษตนผิดรำพึง	อย่าคะนึ่งถึงโทษท่าน	อย่าออกก้างขุนนาง	อย่าเลี่ยนครูเตือนดำ	อาสานายจงพอแรง
เจ้าเคียดอย่าเคียดตอบ	พรรคพวกพึงทำนุก	อย่าขัดแย้งผู้ใหญ่	เข้าเถื่อนอย่าลืมพริ้ว	จงบนอบผู้ใหญ่
นอบตนต่อผู้เฒ่า	ยอมมิตรเมื่อลับหลัง	เมตตาตอบต่อมิตร	ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง	สร้างกุศลอย่ารู้โรย

๑. การปฏิบัติต่อตนเอง

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่ ที่ทับจมีไฟ ที่ไปจมีเพื่อน หน้าศึกอย่าอนใจ
 เข้าเถื่อนอย่าลืมพริ้ว โทษตนผิดรำพึง อย่าคะนึ่งถึงโทษท่าน

๒. การปฏิบัติต่อผู้ใหญ่

อย่านั่งชิดผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ อย่าขัดแย้งผู้ใหญ่ จงบนอบผู้ใหญ่ นอบตนต่อผู้เฒ่า

๓. การปฏิบัติตนต่อเพื่อน

อย่าอวดหาญแก่เพื่อน อย่าขอของรักมิตร อย่าเบียดเสียดแก่มิตร พรรคพวกพึงทำนุก
 ยอมมิตรเมื่อลับหลัง เมตตาตอบต่อมิตร

๔. การปฏิบัติตนในฐานะผู้ครองเรือน

ยอช้าเมื่อแล้วกิจ เลี้ยงคนจกกินแรง ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง สร้างกุศลอย่ารู้โรย

๕. การปฏิบัติต่อพระมหากษัตริย์

อาสาเจ้าจนตัวตาย ท่านให้อะหมายโทษ อย่าปองภัยต่อท้าว เจ้าเคียดอย่าเคียดตอบ

๖. การปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชา

อย่าประมาทท่านผู้ดี คบขุนนางอย่าโหด อย่าออกก้างขุนนาง อาสานายจงพอแรง

๗. การปฏิบัติตนต่อครูอาจารย์

ครูบาสอนอย่าโกรธ อย่าชิงครูชิงมิตร อย่าเลี่ยนครูเตือนดำ

ตอนที่ ๒ คำชี้แจงให้นักเรียนบอกยกสุภาษิตพระร่วงตามประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ข้อคิดและคติธรรมทางโลก สุภาษิตพระร่วงมีเนื้อหามุ่งสอนให้รู้วิธีดำเนินชีวิตและปฏิบัติด้านต่างๆ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสม เพื่อความสงบสุขในสังคม เช่น

๑.๑ ความสำคัญของการศึกษาหาความรู้ ให้เห็นคุณค่าของการศึกษาเล่าเรียน ให้ใฝ่เรียนในวิชาที่เกิดประโยชน์ ไม่ก่อโทษต่อตนเองและผู้อื่น เช่น เมื่อน้อยให้เรียนวิชา อย่าปองเรียนอาถรรพ์ เป็นคนเรียนความรู้

๑.๒ ข้อคิดในการทำงาน เป็นคำสอนให้รู้จักเลือกประกอบอาชีพที่สุจริต และรู้จักประหยัดอดออมทรัพย์ เช่น อย่าก่อปรกเป็นพาล ให้หาสินเมื่อใหญ่ อย่าทำการที่ผิด คิดชวนขายที่ขอบ ของแพงอย่ามักกิน ความเหนให้ประหยัด

๑.๓ ความสำคัญของการพูด สอนให้รู้จักรับผิดชอบในการพูด ไม่พูดปด รู้จักคิดก่อนพูดและรับผิดชอบในการพูด เช่น ยอครูยอต่อหน้า ยอข้าเมื่อแล้วกิจ ยอมิตรเมื่อลับหลัง ลูกเมียอย่าสรรเสริญ (รู้จักหะเวลาในการพูด) โต้ตอบอย่าเสียคำ (รับผิดชอบในการพูด) คิดแล้วจึงเจรจา (คิดก่อนพูด) อย่าจับลิ้นแก่คน (ไม่จับผิดคำพูดคน) อย่าริกล่าวคำคด เจรจาตามคติ (ไม่พูดเท็จ)

๑.๔ มารยาทในการเข้าสังคม การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมย่อมต้องพบปะกับบุคคลอื่นๆ อยู่เสมอ จึงต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล เช่น ไปเรือนท่านอย่านั่งนาน อย่างนั่งชิดผู้ใหญ่ จงนบนอบผู้ใหญ่

๑.๕ การดำเนินชีวิตในครอบครัวมุ่งสอนให้รู้จักวิธีการดำเนินชีวิตครอบครัวให้มีความสุข และรู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น การเรือนตนเร่งคิด ความในอย่าไขเขา ภายในอย่านำออก ภายในอย่านำเข้า

๑.๖ การรับราชการ เช่น อาสาเจ้าจนตัวตาย อาสานายจงพอแรง คบขุนนางอย่าโหด

๒. ข้อคิดและคติทางธรรม เป็นคำสอนที่เชื่อมโยงกับหลักศาสนา จริยธรรม และคุณธรรมมีหลายด้าน เช่น

๒.๑ สอนให้มีศีล มีธรรม และมีความเมตตา เช่น อย่ามัวเมาเนื่องนิตย์
อย่าใฝ่เอาทรัพย์ท่าน สร้างกุศลอย่ารู้โรย เมตตาตอบต่อมิตร

๒.๒ สอนให้มีความโอบอ้อมอารี เช่น ปลุกไมตรีอย่ารู้ร้าง พึงผันเผื่อต่อญาติ โอบอ้อมเอาใจคน

๒.๓ สอนให้กตัญญูรู้คุณ เช่น อย่าชิงครูชิงมิตร ครูบาสอนอย่าโกรธ ทดแทนคุณท่านเมื่อยาก อย่าเลี่ยนครูเตือนดำ

๒.๔ สอนให้ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท เช่น คิดทุกขในสงสาร เข้าเถื่อนอย่าลืมพริ้ว
เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว

๒.๗ สอนให้เป็นผู้ประมาทตน เช่น อย่าใฝ่ตนให้เกิน มีสินอย่าอวดมั่ง รักตนกว่ารักทรัพย์ อย่าใฝ่สูงให้เกิดศักดิ์